

Slovenský snem 1939

I. volebné obdobie.

1. zasadanie.

Tesnopisecká zpráva

o 2. schôdzke Slovenského snemu
v Bratislave v utorok dňa 25. apríla 1939.

O b s a h :

	Strana
Oznámenia predsedníctva:	
Dovolenky	3
Verifikovanie volby poslanca dr. Tvrδέho	3
Zmeny vo výboroch	3
Imunitnému výboru pridelené	3
Rozdaná tlač a pridelenia výborom	3

Program:

Prísaha poslancov	4
Voľba podpredsedu snemu	6
Prísaha podpredsedu snemu posl. dr. Opluštíla	6
Zpráva ústavno-právneho výboru o návrhu poslanca Júlia Stanu na vydanie zákona o zásluhách Andreja Hlíňku (tlač č. 1).	7
Reč zpravodaja poslanca dr. Mederlyho	7
Prvé hlasovanie o osnove	11
Prijatie osnovy prvým hlasovaním	11
Druhé hlasovanie o osnove	11
Vyhlasenie zpravodaja poslanca dr. Mederlyho	11
Prijatie osnovy druhým hlasovaním	11
Rezolučný návrh hlasovaním prijatý	11

	Strana
Zpráva ústavno-právneho výboru o návrhu poslanca dr. Martina Sokola na vydanie zákona o rokovacom poriadku Slovenského snemu (tlač č. 2)	11
Reč zpravodaja posl. dr. Mederlyho	11
Prvé hlasovanie o osnove	13
Prijatie osnovy prvým hlasovaním	13
Druhé hlasovanie o osnove	13
Vyhlásenie zpravodaja posl. dr. Mederlyho	13
Prijatie osnovy druhým hlasovaním	13
Ustanovenie a voľba výborov	13
Ustanovenie a voľba výboru národohospodárskeho . . .	14
Ustanovenie a voľba výboru kultúrneho	14
Ustanovenie a voľba výboru sociálneho a zdravotného .	14
Ustanovenie a voľba výboru technicko-dopravného . .	14
Vyhlásenie usnesenia predsedníctva snemu o budúcej schôdzke . .	14
Zakľúčenie schôdzky	14

Schôdzka otvorená o 10. hod. 40. min.

Prítomní:

Predseda: **dr. Sokol**.

Podpredseda: **dr. Mederly**.

Zapisovatelia: **Husárek, Drobný**.

58 poslancov podľa listiny o prítomnosti.

Členovia vlády: predseda vlády **Msgr. dr. Tiso**; ministri **dr. Tuka**, div. gen. **Čatloš**, **dr. Durčanský**, **dr. Fritz**, **Medrický**, **Pružinský**, **Sivák** a **Stano**.

Z kancelárie snemu: tajomník snemu **Foltín** a hl. radca p. s. **dr. Cselko**.

Predseda **dr. Sokol** (*zvoni*):

Otváram 2. schôdzku slovenského snemu a zisťujem, že snem je schopný sa usnášať.

Dovolenku do konca tohto mesiaca udelil som v smysle ods. 4., § 2 rokovacieho poriadku poslancovi Karolovi **Sidorovi**.

Oznamujem, že voľba poslanca **dr. Vojtecha Tvrdeho** bola verifikovaná.

Zmeny vo výboroch.

Oznamujem, že poslanec **dr. Štefan Polyák**, ktorý bol vládou vymenovaný za vyslanca a splnomocneného ministra, zriekol sa funkcie predsedu rozpočtového výboru.

Predseda klubu poslancov **Hlinkovej slovenskej ľudovej strany** (strany slovenskej národnej jednoty) **dr. Jozef Buday** menoval v smysle ods. 3, § 63 rokovacieho poriadku

za členov ústavno-právneho výboru poslancov: **dr. Miloša Vanču**, **dr. Mateja Hufku**, **dr. Vojtecha Tvrdeho** a **dr. Františka Hrušovského**;

za členov rozpočtového výboru poslancov: **Pavla Teplanského** a **dr. Gejzu Rebáka** a

za členov imunitného výboru poslancov: **dr. Miloša Vanču** a **dr. Vojtecha Tvrdeho**.

Za predsedu ústavno-právneho výboru na miesto poslanca **dr. Gejzu Fritza**, ktorý predsedníctvom snemu dňa 14. marca 1939 vymenovaný bol za ministra a poverený bol spravovaním ministerstva pravosúdia Slovenského štátu, vyvolený bol

na schôdzke dňa 17. apríla 1939 poslanec **dr. Karol Mederly**.

Veci pridelené výborom.

Predseda snemu prideliť imunitnému výboru žiadosť disciplinárnej komisie I. inštancie pri krajiniskom úrade v Bratislave o vydanie poslanca **Juliusa Magutha** na disciplinárne stíhanie.

Rozdaná tlač.

Na dnešnej schôdzke rozdané boli tieto tlačivá:

Tesnopisecká zpráva o 2. schôdzke Snemu Slovenskej krajiny.

Zápisnica o 2. schôdzke Snemu Slovenskej krajiny.

Zpráva ústavno-právneho výboru o návrhu poslanca **Julia Stanu** na vydanie zákona o zásluhách **Andreja Hlinku**.

Zpráva ústavno-právneho výboru o návrhu poslanca **dr. Martina Sokola** na vydanie zákona o rokovacom poriadku Slovenského snemu.

Iniciatívny návrh poslanca **dr. Karola Mederlyho** a spoločníkov na vydanie zákona, ktorým sa deň 14. marca vyhlasuje za štátny sviatok. Návrh prideliť výboru iniciatívneho a ústavno-právneho.

Vládny návrh zákona o zriadení úsporového a kontrolného výboru Slovenského snemu. Návrh prideliť výboru ústavno-právneho a rozpočtovému.

Vládny návrh zákona o zriadení, pôsobnosti a organizácii Štátneho zdravotne-sociálneho ústavu. Návrh prideliť výboru sociálnemu a zdravotnému, ktorý sa ustanoví na dnešnej schôdzke snemu.

Pristúpime k prvému bodu programu:

1. Prísaha poslancov.

Podľa usnesenia predsedníctva snemu najprv složí prísahu predseda snemu do rúk predsedu vlády a potom složia prísahu do rúk predsedu snemu ostatní poslanci, ktorí nie sú členmi vlády. Členovia vlády prísahu už složili na prvej schôdzke Slovenského snemu dňa 14. marca 1939.

Prosím pána tajomníka snemu, aby prečítal formulu poslancovej prísahy (*poslanci vstávajú*).

Tajomník snemu **Foltín** (*číta*):

„Prisahám, že budem verný Slovenskému štátu, že budem zachovávať zákony a mandát svoj plniť podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia. Tak mi Pán Boh pomáhaj!“

Poslanec dr. **Sokol** (*podávajúc predsedovi vlády ruku*): Prisahám. (*Poslanci si sadnú.*)

Predseda dr. **Sokol** (*zvoni*):

Teraz nasleduje prísaha poslancov. Tlmočníkom z jazyka rusínskeho na dnešnej schôdzke je dr. Konštantín **Koržinský**, z jazyka nemeckého dr. Ján **Novák** a z jazyka maďarského dr. Izidor **Koso**.

Prosím pána tajomníka snemu, aby prečítal formulu poslancovej prísahy a aby vyvolával podľa mena pánov poslancov. Pánov poslancov prosím, aby po prečítaní svojho mena pristúpili ku mne a složili prísahu podaním ruky a slovom „prisahám“ (*poslanci vstávajú*).

Tajomník snemu **Foltín** (*číta*):

„Prisahám, že budem verný Slovenskému štátu, že budem zachovávať zákony a mandát svoj plniť podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia. Tak mi Pán Boh pomáhaj!“

Tlmočník dr. **Koržinský** (*číta*):

Присягаю, что буду верным Словацкой державѣ, что буду соблюдать законы и что свой мандатъ буду исполнять по своему знанію наилучше и добросовѣстно. Такъ мнѣ Господи Боже помагай!

Tlmočník dr. **Novák** (*číta*):

„Ich schwöre, dem Slowakischen Staate treu zu sein und die Gesetze zu befolgen, sowie mein Mandat nach besten Wissen

und Gewissen auszuüben. So wahr mir Gott helfe!“

Tlmočník dr. **Koso** (*číta*):

„Esküszöm, hogy a Szlovák államhoz hű leszek, s hogy legjobb tudásom és lelkiismeretem szerint fogom a törvényeket betartani és megbízásomat teljesíteni. Isten engem úgy segélyjen!“

Predseda dr. **Sokol** (*zvoni*):

Prosím pánov poslancov, aby jeden po druhom vstupovali na predsednícku tribúnu a složili prísahu podľa daného poučenia. Upozorňujem znovu, že poslanci, ktorí sú členmi vlády, prísahu neskladajú.

(*Tajomník snemu oznamuje mená poslancov, ktorí pristupujú k predsedovi snemu, podávajú mu ruku a skladajú poslancovú prísahu.*)

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec dr. **Mederly**.

Poslanec dr. **Mederly**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec dr. **Buday**.

Poslanec dr. **Buday**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Danihel**.

Poslanec **Danihel**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec dr. **Filkorn**.

Poslanec dr. **Filkorn**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec dr. **Polyák**.

Poslanec dr. **Polyák**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec dr. inž. **Zatko**.

Poslanec dr. inž. **Zatko**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Teplanský**.

Poslanec **Teplanský**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Čavojský**.

Poslanec **Čavojský**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Hancko**.

Poslanec **Hancko**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Petrovič**.

Poslanec **Petrovič**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Hollý**.

Poslanec **Hollý**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Boleček**.

Poslanec **Boleček**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Simko**.

Poslanec **Simko**: ПРИСЯГАЮ.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec dr. **Opluštil**.

Poslanec dr. **Opluštil**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Steinhübl**.

Poslanec **Steinhübl**: Ich schwöre.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Gašpar**.

Poslanec **Gašpar**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Schwarz**.

Poslanec **Schwarz**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec dr. **Hrušovský**.

Poslanec dr. **Hrušovský**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Mondok**.

Poslanec **Mondok**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Husárek**.

Poslanec **Husárek**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Germuška**.

Poslanec **Germuška**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Suroviak**.

Poslanec **Suroviak**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec dr. **Lukáč**.

Poslanec dr. **Lukáč**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Mora**.

Poslanec **Mora**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Slameň**.

Poslanec **Slameň**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Čarnogurský**.

Poslanec **Čarnogurský**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Beňák**.

Poslanec **Beňák**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Moravčík**.

Poslanec **Moravčík**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Šrobár**.

Poslanec **Šrobár**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec dr. **Körper**.

Poslanec dr. **Körper**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec dr. **Ferenčík**.

Poslanec dr. **Ferenčík**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Florek**.

Poslanec **Florek**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Liška**.

Poslanec **Liška**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec inž. **Karmasín**.

Posl. inž. **Karmasín**: Ich schwöre.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Eszterházy**.

Poslanec **Eszterházy**: Esküszöm.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec dr. **Rehák**.

Poslanec dr. **Rehák**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Šalát**.

Poslanec **Šalát**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Turček**.

Poslanec **Turček**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Plechlo**.

Poslanec **Plechlo**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Haššík**.

Poslanec **Haššík**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec dr. **Hufka**.

Poslanec dr. **Hufka**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Mach**.

Poslanec **Mach**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Horák**.

Poslanec **Horák**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Drobný**.

Poslanec **Drobný**: Prisahám.

Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec dr. **Tvrďý**.

Poslanec dr. **Tvrđý**: Prisahám.
Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Maguth**.

Poslanec **Maguth**: Prisahám.
Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Horniš**.

Poslanec **Horniš**: Prisahám.
Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec dr. **Hudec**.

Poslanec dr. **Hudec**: Prisahám.
Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Vančo**.

Poslanec **Vančo**: Prisahám.
Tajomník snemu **Foltín**: Pán poslanec **Morháč**.

Poslanec **Morháč**: Prisahám.
Predseda dr. **Sokol** (*zvoni*):

Ak je ešte niekto z pánov poslancov, kto nesložil prisahu, prosím, aby sa prihlásil.

Nehlásí sa nikto, zisťujem, že všetci prítomní páni poslanci prisahu složili a tým je vybavený prvý bod programu.

Pristúpime k druhému bodu programu:

2. Voľba podpredsedu snemu.

Podľa ustanovenia § 61 rokovacieho poriadku voľby dejú sa hlasovacími lístkami. Ak niet námietok, môže sa voliť aj zdvihnutím ruky.

Je tu želanie, aby voľba podpredsedu snemu sa nediala hlasovacími lístkami, ale zdvihnutím ruky.

Chcem dať hlasovať zdvihnutím ruky.

Sú proti tomu nejaké námietky?

Námietok niet. Budeme teda hlasovať zdvihnutím ruky.

Prosím tajomníka snemu, aby prečítal kandidátnu listinu.

Tajomník snemu **Foltín** (*číta*):

Návrh poslanca dr. **Budaya** a spoločníkov:

Podpísaní navrhujú, aby za podpredsedu snemu vyvolený bol poslanec dr. **Pavel Opluštíl**.

Predseda dr. **Sokol** (*zvoni*):

Podľa rozhodnutia budeme voliť zdvihnutím ruky.

Hlasy sčítajú zapisovatelia **Vojtech Husárek** a **Jozef Drobny**. Poslanec **Husá-**

rek sčíta hlasy na strane za ministerskou tribúnou a na ministerskej a predsednickej tribúne a poslanec **Drobny** sčíta hlasy na strane druhej. Upozorňujem, že hlasovacie právo majú len prítomní členovia snemu. Členovia vlády, ktorí nie sú poslancami, hlasovacie právo nemajú.

Kto teda súhlasí s prečítanou kandidátnou listinou pána poslanca dr. **Budaya** a spoločníkov, nech zdvihne ruku a ponechá ju zdvihnutú do sčítania hlasov svojho úseku. (*Deje sa to.*)

Prosím pánov zapisovateľov, aby sčítali hlasy.

(*Po sčítaní hlasov*):

Prosím tajomníka snemu, aby oznámil výsledok voľby.

Tajomník snemu **Foltín** (*číta*):

Na kandidátnu listinu odovzdalo sa 57 hlasov.

Predseda dr. **Sokol** (*zvoni*): Väčšina poslancov sa vyslovila za navrhnutého kandidáta, je teda vyvolený za podpredsedu snemu.

Pýtam sa vyvoleného pána poslanca, či voľbu prijíma?

Predseda dr. **Sokol**: Pán poslanec dr. **Pavel Opluštíl**.

Poslanec dr. **Pavel Opluštíl**: Prijímam.

Predseda dr. **Sokol** (*zvoni*): Vyvolený pán poslanec prijal funkciu podpredsedu snemu a preto podľa platných predpisov složí prisahu do rúk predsedových.

Prosím tajomníka snemu, aby prečítal formulu prisahy. (*Poslanci vstávajú*).

Tajomník snemu **Foltín** (*číta*):

„Prisahám, že budem zachovávať zákony a svoj úrad predsednícky nestranne zastávať podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia. Tak mi Pán Boh pomáha!“

Predseda dr. **Sokol**: Pán poslanec dr. **Pavel Opluštíl**.

Poslanec dr. **Opluštíl** (*podávajúc predsedovi ruku*): Prisahám.

Predseda dr. **Sokol**: Pán podpredseda složil predpísanú prisahu, preto ho prosím, aby zaujal svoje miesto na predsednickej tribúne.

Týmto je vybavený druhý bod programu a teraz pristúpime k bodu tretiemu:

3. Zpráva ústavnoprávneho výboru o návrhu poslanca Julia Stanu na vydanie zákona o zásluhách Andreja Hlinku.

Zpravodajom je pán poslanec dr. Karol Mederly. Udeľujem mu slovo.

Poslanec dr. Mederly:

Zákonodarný sbor slobodného štátu Slovenského, Slovenský snem začína svoju výsostnú činnosť zákonom o zásluhách Andreja Hlinku. Hlboká úcta, vrúcna láska a opravdivá úprimnosť a oddanosť, ktorá sa prejavovala už za života Andreja Hlinku, žiada si, aby aj po jeho smrti dostala výraz suverénnou vôľou Slovenského národa, aby dostala výraz Slovenským snemom, aby bola ona na večné časy kodifikovaná. Slovenský snem ako nositeľ suverénnej vôle národa Slovenského splnieva len túto živelnú túžbu národa Slovenského, spojuje ten oheň lásky, ktorý je roztratený po mestách, dedinách, chalúpkach Slovenska, spojuje ho v mohutný plameň, spojuje ho v mohutnú žiaru, aby táto žiara svietila na cestu Slovenského národa na večné veky.

Ak voľakedy potreboval Slovenský národ túto žiaru, tento ohnivý stĺp, tak ho potrebuje práve dneska, v dneskajších pohnutých časoch. Dneska, keď loďka národného života Slovenského dostala sa do úskalí nežišlivosti, keď táto loďka meta-ná je a báť sa treba toho, že bude hodená o balvany nezičlivosti, že ju zachvátia víry pažravej nedozičlivosti. Potrebujeme ju aj preto, lebo oko Andreja Hlinku už ne-stráži našu cestu. Jeho bystrý pohľad zlomila smrť, ale duša Andreja Hlinku dozerá na túto našu cestu, ktorá je cesta tvrdá, ktorá vedie cez ťažký terén Európy, kde v ostrom reze križujú sa protichodné záujmy rozličných plemien a národov. Autorita Hlinkova nech nás spojí v celok, v oceľovo-tvrdý celok, ktorý bude vedieť vzdorovať tým nárazom, tým drtivým udalostiam, ktorých sme svedkami.

Slávny snem! Jednotnosť národa je tou energiou, ktorá skutočne dá sily národu. Jednotnosť národa je tou silou, ktorá nás prevedie cez toto úskalie, cez túto ťažkú cestu. Veľkosť národa nezávisí od geografickej veľkosti. Veľkosť národa nezávisí od početnosti, ale v prvom rade závisí od charakteru, od obetavosti a statočnosti členov národa.

Aj veľké národy musia napäť svoje sily, aby mohli obstáť v divom shone dnešných udalostí. Aj veľké národy musia napäť svoje sily, aby mohli prekonať ťažkosti doby, tým viac malé národy, ktoré početnosť, bohatstvo, silu musia zamieňať hodnotami duševnými, musia ich zamieňať hodnotami duševnými, a to je charakter, a to je statočnosť. Musia všetko prekonávať, aby nezapadly do historického prepadliska. Svornosť a zo svornosti prameniaca jednotnosť je tá sila, ktorá pomôže aj malému národu, aby sa vedel udržať, aby vedel tvoriť, aby bol hodnotným členom ľudskej spoločnosti.

Azda niet na svete národa, ktorý tak malý, tak chudobný, za takých ťažkých okolností za tisícročnej tyranie vedel by si bol udržať svoju reč, svoje mravy, svoju kultúru, ako národ Slovenský. Boh stvoril Slováka Slovákom a chcel ho mať Slovákom. Skutočne to je len Božia prozreteľnosť, ktorá udržala Slovenský národ na tomto ťažkom priestore. Toto je zázrak, zázrakom historie.

Prozreteľnosť Božia vyznačila tomuto malému, chudobnému národu tuná v srdci Európy a v najťažšom bode priestor života. Zasadila ho sem ako tú tatranskú jedľu na žulovú pôdu, ktorá je vystavená víchriciam. Tak aj Slovenský národ na tejto tvrdej skalnatej pôde vystavený je víchriciam neprajnosti, vetrom historickým, a napriek tomu udržal sa a udrží sa.

Neprajníci, ktorí by chceli zmaličovať tento boj Slovenského národa o život, radi prizvukujú, že Slovenský národ nemá svojej minulosti, že Slovenský národ nemá svojej historie. Oj nie. Slovenský národ má svoju históriu. I keď ona nebola písaná vždy mečom, i keď ona neniesla sa vždy triumfálnym pochodom víťazov, ale bola uvitá z trňového venca potupy: bola uvitá táto história z trňovej koruny utrpenia, bola značená cestou krvavou, cestou potu Slovenského ľudu. Koľko energie odplavily Slovenské rieky cudzemu plemenu. Umom, nadanosťou Slovenskou zdobí sa cudzí. Z mozolov Slovenského ľudu lepili si zámky, lepili si kaštiele, lepili si hrady jeho otročiteľia. V tejto sychravej noci utlačania tak ľahko by bolo zhasol oheň, ten plamienok rodolásky. Ved nepriatelja len na to číhali, kedy zhasne, kedy ho budú môcť

úplne udusiť, kedy budú môcť zavalit kameň zabudnutia čo i na pamiatku slovenského národa. Ale Boh všemohúci, ktorý dal do srdca Slováka tento plameň, nedal ho zadusiť. Nedal, aby národ slovenský zahynul. V každej dobe našiel prostriedky, dal mu vodcov, dal mu buditeľov, aby pestovali tento plamienok rodolásky, aby tento plamienok rodolásky nezahynul ani v takej sychravej a tmavej noci, akú musel slovenský národ za tisíc rokov prekonať.

Ústami svojich vodcov, svojich buditeľov s doby na dobu prejavovala sa slovenská energia, slovenský génius. Trvalo by dlho, keby som vypočítaval všetkých týchto dejateľov. Spomeniem len niektorých. Fándli burcuje Slovákov zo smrteľného spánku. Bernolák hlása princíp: „Slováci, píšete po slovensky“ a hneď mu dáva kyticu pravidiel, sviazanú v slovenskú gramatiku, aby vyviedol slovenskú reč z chalúp do velebnej budovy slovenskej literatúry.

Bernolákova škola dáva nám chlúbu našej literatúry: Jána Hollého, ktorého Budilievič pomenoval Jánom Krstiteľom Vseslavianstva. V ňom slovenský génius vzbĺkol v takej kráse, takej mohutnosti, že ešte aj dnes ho obdivujeme. Hollý vypovedal čarodejné slovo. Slováč si, tak sa menuješ, si členom rodiny slavianskej, máš svoju minulosť a ver svojej budúcnosti. Toto bola pochodeň v tej tmavej noci, toto bola vatra, pri ktorej si aj dnes zohrievame naše skrehlé údy.

Po Hollom prichádza Štúr s jeho školou, Hurban, Hodža s dobrovoľníkmi. Prichádzajú vodcovia ducha: Moyzes, Kuzmány s Maticou slovenskou, Radlinský so Spolkom sv. Vojtecha.

No tlak bol vždy väčší a väčší. Pod týmto tlakom, pod krutosťou tohto tlaku omdlieval už národ. Tí, ktorí by ho mali viesť, utahujú sa do vypočítavej pasivity. Už zostáva len Boh a k tomuto Bohu utieka sa ubitý slovenský národ. Kostol je jeho útočiskom, modlitbou kriese aj oheň rodolásky slovenskej. Keď sa blížila ľúta víchrica svetového požiaru, keď smrtný kar chystali jeho nepriatelia, Boh všemohúci nie kar, ale zmŕtvychvstanie prichystal svojmu, jemu vernému slovenskému národu. Ale zmŕtvychvstanie predchádzala kalvária. Aj národ sloven-

ský musel prekonať túto kalváriu, s mnohými štáciami utrpenia. Na tejto križovej ceste slovenského národa najväčšie bremeno si vzal na svoje plecia, najťažší kríž si položil na svoje bedrá náš večný vodca Andrej Hlinka. (*Búrlivý potlesk.*)

Aténsky štátnik Perikles povedal: K šťastiu treba sloboda a k slobode treba smelosť. Tejto smelosti najviac mal Andrej Hlinka. On sa nebál trpieť, on sa nebál bolesti, on vedel dobre, že sloboda slovenského národa vzíde zo slovenskej pôdy, skropenej potom a krvou slovenskou. On vedel veľmi dobre, že táto sloboda vychádza z väzenia slovenských martýrov. Ktože odkryl krvácajúce rany slovenského národa? Ktože ukázal na zbolenú, ubičovanú dušu slovenského národa? Andrej Hlinka! Nebyť Andreja Hlinku, svet by sa nebol dozvedel o ubití, poníženom slovenskom národe. Pätnásť čiernych hrobov, krv, teplá krv martýrov čerňovských zburcovala svedomie Európy. Vedátori a veľkí ľudia kultúrnych národov zastali sa ubitého, malého slovenského ľudu. Hlinka bol teda nástrojom Prozreteľnosti Božej.

Hlinka miloval svoj národ s takou vŕcnosťou, s akou sme sa v histórii málokedy stretali. On nerozberal pojem národa, on ho neanalyzoval formulkami filozofickými, on ho neanalyzoval teoriou, ale ho prežíval. On žil so slovenským národom. On precítoval jeho bôle, on cítil jeho biedu a sa tešil, radoval s týmto národom, ale sa s ním aj rmútil. Veď on z neho vyšiel, tlkot jeho srdca bol tlkotom slovenského národa a to od prvého okamihu až do posledného úderu.

Syn chudobného Liptova, dieťa skalnatých hôr, precítil opustenosť slovenského ľudu. On sám v mladosti osirel, vedel, čo je to poníženosť, vedel, čo je to opustenosť a stal si do radu tých, ktorí chceli pomáhať tomuto slovenskému ľudu. Od mladosti svojej venoval sa slovenskému ľudu, už ako sliáčanský farár, chodil, burcoval, povzbudzoval ho a venoval sa mu takou otcovskou láskou, že to hrialo, prebúdzalo.

On nerobil rozdiel medzi roľníkom, medzi remeselníkom, medzi robotníkom, medzi inteligentom. Jemu bol každý slovenským bratom. Povzbudzoval, dvíhal slovenské povedomie, povedomie sedliaka.

Už v roku 1899 rečnil: „Dokiaľ sa dáte veľkomožným strasiť a preháňať ako stádo oviec? Slúžny, notár, vicišpán je nie vašim pánom, je len vašim predstaveným. Nehrbte sa, nekrčte sa, získajte si sami statočnosť svojej reči, svojej halene, svojmu presvedčeniu! Pokiaľ nebudete povedomí, budú sa nad vami rozťahovať páni veľkomožní.“

V tom čase, keď sa každý plazil za silou, za mocou, za slávou, on si stal na stranu biednych a ubitých. Vtedy, keď ešte o robotníckej otázke sa skoro nehoovorilo, on už v r. 1900 rečnil v Ružomberku robotníkom: „Kapitalizmus hodil vás na pospas fabrikantom, vaše deti už v dvadsiatom roku vychádzajú z fabrík ako starci. Čakali sme, že fabriky budú prameňom dobrobytu a ony sú hniezdom nivočenia pracovitého ľudu slovenského.“ Už vtedy odporúčal robotníkom, aby sa organizovali. Podporoval remeselníkov, u neho inteligent, úradník vždy našiel porozumenie. Všetkých prijal na svoje srdce, privinul ich k svojmu srdcu, videl krivdy slovenského národa a žaluje sa verejne: „Sme nevoľní, a to v dome otcovskom. Práva naše sú deptané, viera našich otcov nenávidená. V dedičstve našom rozkazujú iní, robotujeme všetci a ovocie požíva iný.“

Boly to v tie časy veľmi smelé reči, veľmi neobyčajné reči. Hlinka chodil z dediny do dediny, povzbudzoval, burcoval. On v histórii slovenskej bol prvý, ktorý pohýbal slovenskými masami. Rečnil, pracoval, písal, noviny zakladal. Kým Národné noviny, i keď mali tak veľkú tradíciu, mali len niekoľko sto predplatiteľov, Hlinkove Ľudové noviny ich mali 25.000. Skutočne on pohýbal stojatými vodami slovenského ľudu. Na jeho slová poslúchali tisíci a tisíci, jeho rozkazy čakali mnohí a mnohí, on zapaloval tú pochodň rodolásky. „Nehrb sa, nekrč sa, buď povedomým Slovákom!“ Toto bola reč, ktorá v panujúcom plemene nemohla zostať bez účinku, ktoré ju považovalo za buričstvo.

Štátna moc maďarská ani nečakala dlho. Dala žandarmi zlapať Andreja Hlinku a jeho farnosť ružomerskú obsadila celým regimentom vojska. No, Hlinka nebol by býval synom žulových Tatier, keby nebol povedal svojim trýzniteľom do očí pravdu: „Mňa bieda, utrpenie sloven-

ského národa bolí, jeho bieda ma páli a bol by neverným synom matky slovenskej, keby som tento ľud slovenský nechal, keby som ho zradil.“

5. decembra 1906, keď stál Andrej Hlinka pred maďarskými sudcami, ukázal sa, aký je a čím je. Svojou výrečnosťou a až fanatickou presvedčenosťou k slzám dojal všetkých poslucháčov. Pritomný bol tam aj Svetozár Hurban Vajanský, ktorý napísal toto: „Hlinkov epilog bol blýskavý, zatriasajúci. Hlinka štíhly, bledý so zduchovnelou tvárou stojí pred maďarskými sudcami. V pohyboch je voľný, i keď hádam nie telesne voľný, lebo stál pri ňom strážnik s bodákom, ale duchovne bol voľný. Vtedy on povedal v svia-točnom tichu toto: „Ja bojujem za idey, ja nechcem byť martýrom, ale keď ma za tieto idey postavíte pred obžalobu, neutečiem pred väzením. Budem vždy hlásať: Slovak som, Slovákom budem bez pretrhnutia, a keď sa vyslobodím z väzenia, tam budem pokračovať, kde som prestal.“

Nič nepomohlo, obranca slovenského národa musel ustúpiť z cesty tyranov, museli ho odstrániť a dali mu 2 roky väzenia. Na deň Sv. Ondreja r. 1907, teda na ten deň, ktorý mu bol tak milý, vrhli ho do väzenia. Aká mohla byť zraňaná duša Andreja Hlinku v tento posvätný deň! V jeho liste čítame, že sa modlil k Sv. Ondrejovi jeho hymnou: Ave kruz — Zdrav buď krížu! Hlinka berie v tento deň kríž utrpenia slovenského národa. Aká bola zraňaná tá duša! Pred ním žalár — tam doma 15 čiernych hrobov jeho najbližších. Jeho bratov, jeho sestry na reťazkách vodili maďarski žandári ako zločincov. Prečo? Lebo milovali rod svoj, lebo milovali národ svoj, lebo chceli byť verní krvi svojej slovenskej.

Mohli zavrieť Andreja Hlinku, mohli spútať jeho telo, ale duch bol voľný. Dňa 4. mája 1908 pod bajonetmi ho priviedli sem do Bratislavy, tu do susednej budovy, kde zasedáme. Tam Hlinka zase dal svoje vyznanie. Povedal: „Uistujem pána fiškusa, že neprosím o milosť. Ako ste ma dovedli sem z väzenia, tak ma môžete aj nazpäť zaviezť. Vinným som len toho, že som verný svojej reči, svojej matke slovenskej a viac milujem národ ako seba samého.“ Obranná reč neosožila, surová moc potrebovala obeť a Hlinka dostal znova poldruha roka.

Keď prišla svetová víchrica, rozduchala popol nevraživosti, ktorým zloba zakrývala pahrebu rodolásky. Táto pahreba sa vznala v plameň mohutný. Boh Všemohúci dal slovenskému národu slobodu a oslobodil ho z jarma maďarského. Hlinka bol prvý, ktorý išiel z dediny do dediny, burcoval, konsolidoval, povzbudzoval a dával sa do práce s láskou a radosťou.

No táto radosť netrvala dlho. Noví nepriatelia národa slovenského znova začali tento ľud ubíjať. Tieto krivdy zase dali do ruky pútnickú palicu Andrejovi Hlinkovi. Bez peňazí, opustený vybral sa do Paríža, aby bránil práva slovenského národa. Koľko musel on tam pretrpieť, to len on sám vedel. Musel sa ukrývať, aby nepadol do rúk najatých vrahov, ktorí sledili za ním v Paríži. A čo sa robilo tu na Slovensku? Zúrili proti nemu, pozbavili ho mandátu, udreli mu na čelo biľag zradcu, vykázali ho zo štátu, ktorý on tvoril, vydedili ho zo Slovenska, ktoré tak vrúcne miloval.

Vedel veľmi dobre, čo ho čaká, keď sa vráti. Vedel veľmi dobre, že ho čaká žalár, ak nie šibenica. No, od národa slovenského nič ho nevedelo odtrhnúť. Vrátil sa v noci pri Gajaroch na Slovensko. Išiel nazpät k svojmu ľudu i keď by to bol musel životom zaplatiť. Česká soldateska v noci ho chytila a zavrela ho na Mírov. Prečo? Preto, lebo miloval svoj rod. Preto, lebo sa zastával svojho ľudu, svojho národa slovenského. Ale to, čo Hlinka sial, už vzrastalo, to už nik nevedel zo srdca slovenských vytrhnúť a nevytrhne nikdy.

Koľko pracoval Andrej Hlinka od prvratu, to všetci veľmi dobre vieme. Jeho život bola otvorená kniha, v ktorej mohol čítať priateľ, nepriateľ. Raz sme ho videli na západe, raz na východe, raz na severe, raz na juhu. Kde bolo najťažšie, tam bol Hlinka. Strieľali po ňom, kameňovali ho, opľúvali ho, prenasledovali ho, nepoddal sa, išiel svojou cestou. Kde bolo najviac práce, nebezpečenstva, tam bol Andrej Hlinka. Ale kde sa delily odmeny, tam ste Andreja Hlinku nikdy nevideli. Jeho životný osud je skutočne pravým obrazom osudu národa slovenského. Jeho boj, jeho utrpenie je skutočne utrpením národa. Veď národ a Hlinka sa stali skoro synonymami.

Posledný raz videli sme ho tu v Bratislave na turickej manifestácii. On cítil už svoju slabosť. Odberal sa od slovenského národa s vrúcnou láskou. Pred svojimi duševnými očami videl víťazstvo a budúcnosť slovenského národa. Toto víťazstvo a budúcnosť širil okolo seba. Túto vieru v budúcnosť národa prenášal v širokú spoločnosť a táto viera bola tým kompasom, ktorý nás viedol po ťažkej ceste, ktorá nám ukazovala tú pravú cestu. Andrej Hlinka bol za slovenský štát. V slovenskej štátnosti on videl najúčinnejší nástroj, ktorý mohol pomáhať slovenskému ľudu.

I keď mu národ bol viac ako štát, vždy sa usiloval, aby čím viac moci sa dostalo do rúk slovenských, aby touto mocou, štátnou mocou mohol pomáhať ľudu slovenskému, aby štát bol oporou slovenského národa. Aj on, ako biblický Mojžiš viedol nás púšťou poroby, viedol nás tmavou nocou poddanstva a otroctva. Pred svojím duševným zrakom on tiež videl zem zaslúbenú a nedostal sa do nej. Nedožil sa svojho slovenského, samostatného štátu. No, veríme, že aj tam pred trónom Najvyššieho prosí, oroduje za svoj národ, že aj tam pred trónom Najvyššieho dozerá, aby tento štát slovenský slúžil slovenskému národu a jedine, výlučne slovenskému národu.

Keď umieral, keď už skoro nepatril na túto zem, keď okolo jeho smrteľnej posteli už bolo badať chlad majestátu smrti, vtedy odkazoval, prosil svojich: „Buďte jednotní, buďte svorní, buďte nepoddajní!“ Nuž, slávny snem! Držme sa tohto odkazu Andreja Hlinku, buďme svorní, buďme jednotní. Hlinka, kňaz veľkej a nekonečnej obety, zanietený láskou k národu svojmu obetoval sa celý, úplne sa obetoval slovenskému národu. Táto obeta bola príčinou tej lásky, ktorá zažala sa v srdci každého Slováka. Bolo si len treba pozrieť, keď sa Andrej Hlinka zjavil, s akou láskou sa vinul každý k nemu, či to bol starý, či to bol mladý, či to bol robotník, či to bol roľník, či to bol inteligent. S vrúcnosťou sa utiekali k nemu a z tejto vrúcnosti lásky vznikala autorita Hlinkova. Autorita, akej nebolo a nebude na Slovensku, autorita, ktorá vyrástla z lásky. Italský fašizmus poníma autoritu Duceho ako emanáciu národnej suverenity. Nuž, autorita Andreja Hlinku bola

výrazom duše národa. Veď už v roku 1918 napísaly Národné noviny, že v Hlinkovi sa ozvala slovenská duša, duša slovenského národa. Táto autorita Hlinkova skutočne bola tiež emanáciou duše, emanáciou národnej suverenity slovenskej. Akákoľvek autorita pride na Slovensko, to môže byť len autorita, ktorá sa opiera o autoritu Andreja Hlinku. Lebo len toto je jediná autorita, ktorá vyviera, ktorá prýšťa z duše národa slovenského.

Slávny snem! Predkladám tento návrh zákona a predkladám zprávu ústavno-právneho výboru a tiež aj návrh rezolúcie a — prosím — navrhujem, aby toto bolo jednohlasne prijaté. Týmto zákonom Slovenský snem prejavuje len to, čo žije a bude žiť na večné veky. Andrej Hlinka prešiel v národ, žije v národe a požehnáva nás ešte aj z hrobu ružomerského. *(Dlhotrvajúci búrlivý potlesk.)*

Predseda dr. Sokol *(zvoní)*: Nakoľko sa k slovu nikto neprihlásil, rozprava odpadá a prikróčime k hlasovaniu.

Zisťujem, že snem je schopný sa usnať.

Osnova zákona má 3 paragrafy, nadpis a úvodnú formulu.

Nakoľko niet pozmeňovacích návrhov, dám hlasovať o celej osnove naraz podľa zprávy výborovej.

Námietok niet.

Kto súhlasí s celou osnovou zákona, to jest s jej 3 paragrafmi, nadpisom a úvodnou formulou podľa zprávy výborovej, nech zdvihne ruku. *(Deje sa.)*

Zisťujem, že snem pri prvom hlasovaní prijal osnovu zákona podľa zprávy výborovej jednohlasne.

Predsedníctvo snemu sa usnieslo podľa § 54, ods. 1 rokovacieho poriadku, aby sa o tejto osnove hlasovalo druhý raz tiež na tejto schôdzke.

Podľa tohto usnesenia predsedníctva snemu prikróčime hneď k druhému hlasovaniu.

Ad 1. Druhé hlasovanie o osnove zákona o zásluhách Andreja Hlinku.

Zpravodajom je pán poslanec dr. Karol Mederly.

Sú nejaké návrhy na opravu alebo zmenu textu?

Zpravodaj poslanec dr. Mederly: Nie sú.

Predseda dr. Sokol *(zvoní)*: Zmeny nie sú.

Kto pri druhom hlasovaní súhlasí s osnovou zákona tak, ako ju snem prijal pri hlasovaní prvom, nech zdvihne ruku. *(Deje sa.)*

Zisťujem, že snem prijal osnovu zákona jednohlasne aj pri druhom hlasovaní.

Teraz pristúpime k odhlasovaniu rezolúcie, ktorá je na druhej strane zprávy výborovej.

Kto súhlasí s rezolúciou, ako ju navrhuje ústavno-právny výbor, nech zdvihne ruku. *(Deje sa.)*

Zisťujem, že snem rezolúciu schvaľuje. Týmto je vyčerpaný 3. bod programu a pristúpime k ďalšiemu bodu programu, ktorým je:

4. Zpráva ústavno-právneho výboru o návrhu poslanca dr. Martina Sokola na vydanie zákona o rokovacom poriadku Slovenského snemu.

Zpravodajom je pán poslanec dr. Karol Mederly. Udeľujem mu slovo.

Poslanec dr. Mederly:

Slávny snem! Predkladám návrh zákona o rokovacom poriadku Slovenského snemu so zpravou ústavno-právneho výboru na prejednanie a navrhujem, aby bol prijatý a schválený.

Rokovací poriadok je prvým a dôležitým predpokladom hladkého a správneho priebehu zákonodarnej práce snemu. Tento umožňuje, aby vôľa snemu uplatnila sa bez prekážok, voľne.

Snem, nositeľ to suverénnej vôle národa sám si ukladá hrádze predpisov nie preto, aby prúd tejto vôle hatil, ale aby ho usmerňoval.

Cieľom rokovacieho poriadku je teda poriadok a voľnosť činnosti zákonodarného sboru. Nechce obmedzovať právo poslancov, ale len prípadnú svojvoľnosť. Poriadok rokovania je podstatnou čiastkou slobody občianstva.

Podľa nášho základného zákona o vyhlásení samostatného Slovenského štátu všetky doterajšie právne normy zostaly v platnosti, pravda so zmenou, ktorá ply-

nie zo samostatnosti Slovenského štátu. Na tomto základe mohli by sme používať aj naďalej rokovací poriadok bývalej republiky.

Ale dôstojnosť samostatného štátu a jeho zákonodarného orgánu vyžaduje, aby sme nepoužívali tento výpomocný prostriedok, a hneď zpočiatku vytvorili sme si svoj vlastný rokovací poriadok.

Predpisy rokovacieho poriadku v zásadných častiach sú podobné takmer vo všetkých štátoch. Tieto predpisy usilovali sme sa čo najviac zjednodušiť a prispôsobiť ich našim pomerom, aby ony boli čo najhladším a najúčinnjším prostriedkom slobodného rokovania a úspešnej činnosti.

Autonomná funkcia parlamentu záleží v tom, že sám snem upravuje si svoju organizáciu, svoje veci, ktoré súvisia s jeho činnosťou. Preto si sám určuje rokovací poriadok, sám si volí predsedníctvo, sám si volí svojich funkcionárov, zriaďuje výbory, chráni svojich členov pred politickým prenasledovaním.

Rokovací poriadok môže mať trojakú formu, a to: ústavu, zákon alebo usnesenie.

Ústava môže obsahovať tiež predpisy o rokovaní. Ústava ako vyššie kvalifikovaná a všeobecná norma takéto predpisy, zásadné predpisy aj zvykla obsahovať.

Druhou formou rokovacieho poriadku je obyčajné usnesenie.

Obyčajné usnesenie môže upravovať len svoje vlastné vnútorné veci snemu.

Ale snem má svoj vzťah k vláde, k verejnému životu, preto treba voliť formu zákona, aby takto rokovací poriadok dostal závažnejšiu a v právnej hierarchii dôležitejšiu formu, ako je obyčajné usnesenie.

Je samozrejmom vecou, že rokovací poriadok musí súvisieť s ústavou štátu. Ústava štátu, poňaké zásady, ktoré sa v tejto ústave zdôrazňujú ako nosné piliere, musia sa prejavovať takmer v každom jednom právnom predpise. Osnova rokovacieho poriadku musí sa niesť tým istým duchom ako ústava. Keďže my ešte nemáme svojej slovenskej ústavy, preto aj náš rokovací poriadok má ráz dočasný. Tento rokovací poriadok je len do tých čias, pokiaľ Slovenský snem neusnesie sa na ústave Slovenského štátu. Len čo

zákonodarný sbor stvorí ústavu Slovenského štátu, bude treba spracovať tejto ústave a jej duchu zodpovedný nový rokovací poriadok.

Slávny snem! Do ústrojnosti právnych základov prenikajú nové prúdy. Štruktúra štátov sa mení pod tlakom udalostí. Devalvujú sa doterajšie staré princípy, v prvom rade princíp demokracie. Veď to vieme, že tieto princípy, najmä princíp demokracie, neboli nástrojom vôle ľudu, na ktorý sa tolko odvolávali, ale len prejavom chytráckych politikárov. Hľadajú sa preto nové formy nielen prejavu vôle štát tvoriaceho ľudu, ale aj na uplatňovanie záujmov celku k prospechu národnej pospolitosti. Hľadá sa forma autoritatívna, cpierajúca sa o vôľu ľudu. Autoritatívne zasahovanie môže sa diať len v prospech verejnosti, v prospech celku. Preto princíp autoritatívny zahrňuje v sebe navyše všetko princíp zodpovednosti. Demokratický princíp preto stroskotal, lebo individuálna zodpovednosť skrývala sa v ňom za komisie, za výbory a za podobné ustanovizne. Ako sa zvrhla demokracia, a to pre nedostatok zodpovednosti, tak aj systém autoritatívny bez zodpovednosti mohol by sa stať despotizmom alebo tyraniou. Na zodpovednosti vybudovaná autorita môže pospolitosti vykonať veľmi cenné a veľmi dobré služby. Ale len vtedy, keď ona bude založená na zásadách kresťanstva, na mravnosti, statočnosti a úprimnej poctivosti. Na tomto základe vybudovaná nová štruktúra bude pre ľud, za ľud a bude osožiť celku slovenskej pospolitosti.

Čo sa teraz týka jednotlivých dôležitejších podrobností, dovoľujem si uviesť ešte len toto: Volba predsedu a predsedníctva, funkcionárov platí na celé obdobie. S týmto sa zaisťuje stabilita celého systému snemovania. Ak si väčšina žiada zmenu, môže to žiadať len na začiatku nového zasadania.

Predseda, reprezentant vôle celej snemovne, musí mať autoritu, ale musí byť naprosto nestranný ochranca parlamentného života.

Chúlostivou otázkou bola vždy prezencia poslancov. Neúčast v parlamente bola niekedy tak veľká, že táto neúčast snižovala vážnosť a dôstojnosť zákonodarného sboru. Preto sa dávaly do rokovacieho poriadku predpisy, aby prítom-

nosť poslancov akosi vynútili. Skúsenosť ukazuje, že najlepšou kontrolou je verejnosť a najúčinnjším prostriedkom je kontrola pospolitosti.

V parlamentoch, vybudovaných na strannickom systéme, uplatňovali sa strany a kluby. Utváraním sa jednotnej národnej pospolitosti tratia význam strany a tratia význam aj kluby. Že ešte sú spomenuté v našom rokovacom poriadku, to je len zjav prechodný a môže trvať len dočias, pokiaľ sa nevybuduje národná pospolitosť jednotná a vtedy strany ako také musia zmiznúť, na ich miesto nastúpia stavy.

Predchádzajúcim zjavom týchto stavov je v našom rokovacom poriadku otázka odborníkov. Naše výbory už priberajú odborníkov aj z radov neposlancov, aby sa mohli zúčastniť prípravnej práce. Ale treba dbať, aby priberanie odborníkov nebolo príťažou práce, ale uľahčením.

Veci formálneho rázu podľa nášho návrhu boli redukované až na minimum práve preto, aby tieto neboly prekážkou vecného rokovania. Hľadaly sa tiež aj určité zábezpeky na zaistenie obecného rokovania, využitie času, aby bolo odstránené neodôvodnené preťahovanie vecí. Podľa navrhovaného poriadku musia sa návrhy podávať písomne. To je preto potrebné, aby sa vyhlo nedorozumeniu, lebo iné je debatovať a iné je návrhy podávať, ktoré sa musia presne štylizovať a presne ustaľovať.

Dotýkajúc sa teda týchto vecí len tak letmo znova prizvukujem, že tento rokovací poriadok je len dočasný. Preto ráčte naň pozeráť ako na dočasnú ustanovizeň do tých čias, pokiaľ si zákonodarný snem stvorí novú slovenskú ústavu.

Predostierajúc teda návrh zákona a zpravu ústavného výboru, prosím slávny snem, aby ráčil tieto prijať a schváliť (*Potlesk.*)

Predseda dr. Sokol (*zvoni*): Nakoľko sa k slovu nikto neprihlásil, rozprava odpadá a pristúpime ku hlasovaniu.

Zisťujem, že snem je schopný sa usnašať. Osnova zákona má pätnásť dielov, 75 paragrafov, nadpis a úvodnú formulu.

Nakoľko niet pozmeňovacích návrhov, dám hlasovať o celej osnove naraz podľa zprávy výborovej.

Námietok niet.

Kto súhlasí s celou osnovou zákona, to jest s jej 75 paragrafmi, nadpisom a úvodnou formulou podľa zprávy výborovej, nech zdvihne ruku. (*Deje sa.*)

Zisťujem, že snem pri prvom hlasovaní prijal osnovu zákona podľa zprávy výborovej jednohlasne.

Predsedníctvo snemu sa usnieslo podľa § 54, ods. 1 rokovacieho poriadku, aby sa o tejto osnove hlasovalo druhý raz tiež na tejto schôdzke.

Ad 2. Druhé hlasovanie o osnove zákona o rokovacom poriadku Slovenského snemu:

Zpravodajom je pán poslanec dr. Karol Mederly.

Sú nejaké návrhy na opravu alebo zmenu textu?

Zpravodaj poslanec dr. Mederly: Nie sú.

Predseda dr. Sokol (*zvoni*): Námietok niet. Pristúpime k hlasovaniu.

Kto pri druhom hlasovaní súhlasí s osnovou zákona, tak ako ju snem prijal pri hlasovaní prvom, nech zdvihne ruku. (*Deje sa.*)

Zisťujem, že snem prijal osnovu zákona jednohlasne aj pri druhom hlasovaní.

Týmto je vyčerpaný 4. bod programu a teraz prikróčime k poslednému bodu programu:

5. Ustanovenie a voľba výborov.

Oznamujem, že na dnešnej schôdzke majú sa ustanoviť tieto výbory: národohospodársky, kultúry, sociálny a zdravotný a technicko-dopravný.

Všetky tieto štyri výbory vyvolia sa z pléna.

Ak niet námietok, deje sa voľba zdvihnutím ruky podľa § 61 rokovacieho poriadku.

(*Námietky neboly.*)

Námietok niet, preto budeme voliť všetky štyri výbory zdvihnutím ruky.

Prosím tajomníka snemu, aby prečítal návrh na ustanovenie výboru národohospodárskeho.

Tajomník snemu Foltin (*číta*): Návrh poslanca dr. Jozefa Budaya a spoločníkov:

Navrhujeme, aby sa v smysle §22, ods. 2 rokovacieho poriadku, ustanovil výbor národohospodársky; za jeho členov navrhujeme pánov poslancov: dr. Štefan Polyák, Štefan Danihel, dr. inž. Peter Zafko, inž. Franz Karmasin, Ján Liška, Rudolf Čavojský, Ján Petrovič, Teodor Turček, Ján Vančo, Pavel Teplan-
ský, Vojtech Plechlo a Štefan Beňák.

Predseda dr. Sokol (*zvoni*): Kto s návrhom súhlasí, prosím, aby zdvihol ruku. (*Deje sa.*) To je väčšina. Výbor národohospodársky sa ustanovuje a navrhovaní poslanci sú vyvolení.

Predseda dr. Sokol (*zvoni*):

Prosím tajomníka snemu, aby prečítal návrh na ustanovenie výboru kultúrneho.

Tajomník snemu Foltín (*číta*): Návrh poslanca Jozefa Šrobára a spoločníkov:

Navrhujeme, aby sa v smysle §22, ods. 2 rokovacieho poriadku ustanovil výbor kultúrny; za jeho členov navrhujeme pánov poslancov: dr. Eugen Filkorn, Pavel Florek, Josef Steinhübl, Anton Hancko, dr. Karol Körper, dr. Ján Ferencík, dr. František Hrušovský, Vojtech Horák, Anton Simko, Vojtech Husárek, Pavel Čarnogurský a dr. Emil B. Lukáč.

Predseda dr. Sokol (*zvoni*): Kto s návrhom súhlasí, prosím, aby zdvihol ruku. (*Deje sa.*) To je väčšina. Výbor kultúrny sa ustanovuje a navrhovaní poslanci sú vyvolení.

Predseda dr. Sokol (*zvoni*):

Prosím tajomníka snemu, aby prečítal návrh na ustanovenie výboru sociálneho a zdravotného.

Tajomník snemu Foltín (*číta*): Návrh poslanca dr. Karola Körpera a spoločníkov:

Navrhujeme, aby sa v smysle §22, ods. 2 rokovacieho poriadku ustanovil výbor

sociálny a zdravotný; za jeho členov navrhujeme pánov poslancov: Rudolf Čavojský, Jozef Drobny, dr. Gejza Rehák, Ján Mora, dr. Pavel Opluštil, Anton Šalát, František Slameň, dr. Karol Mederly, Josef Steinhübl, Tido J. Gašpar, dr. Ján Ferencík a Jozef Šrobár.

Predseda dr. Sokol (*zvoni*): Kto s návrhom súhlasí, prosím, aby zdvihol ruku. (*Deje sa.*) To je väčšina. Výbor sociálny a zdravotný sa ustanovuje a navrhovaní poslanci sú vyvolení.

Predseda dr. Sokol (*zvoni*):

Prosím tajomníka snemu, aby prečítal návrh na ustanovenie výboru technicko-dopravného.

Tajomník snemu Foltín (*číta*): Návrh poslanca dr. Karola Mederlyho a spoločníkov.

Navrhujeme, aby sa v smysle §22, ods. 2 rokovacieho poriadku ustanovil výbor technicko-dopravný; za jeho členov navrhujeme pánov poslancov: Štefan Suroviak, dr. inž. Peter Zafko, Ján Liška, Rudolf Schwarz, Koloman Horniš, Martin Morháč, Ján Hollý, Jozef Drobny, Josef Steinhübl, Eszterházy János, Andrej Ger-
muška a Vincent Boleček.

Predseda dr. Sokol (*zvoni*): Kto s návrhom súhlasí, prosím, aby zdvihol ruku. (*Deje sa.*) To je väčšina. Výbor technicko-dopravný sa ustanovuje a navrhovaní poslanci sú vyvolení.

Predseda dr. Sokol (*zvoni*): Týmto je program schôdzky úplne vyčerpaný. Oznamujem, že sa predsedníctvo snemu usnieslo, že budúca schôdzka Slovenského snemu bude svolaná písomne.

Zakľúčujem schôdzku.

(Konec schôdzky o 12. hod.)